

Znanost naše dobe

Velika vloga kemije v časih avtarkije

Ne samo vojaško, temveč tudi gospodarstvo silo je znanost že dovolj čisto omajala in jo zamenjala z novo. Posebna uloga pa pripada tu kemiji, ki je zlomila že marsikakšen monopol.

Ki ga je imela kakšna država na podlagi svojih naravnih virov sirovin, in nam pokazala, kako se dajo domači sirovinški viri izkoristiti na nov način.

Stoletja so ljudje menili, da je mogoče indigo dobivati le iz Južne Azije, svilo iz Kitajske, Japonske in raznih drugih dežel, bencin le iz Amerike, Rusije ali Rumunske, soliter le iz Čileja, dokler ni moderna kemija teh naziranj.

temeljite zavrnili.

Zdi se, da posveča današnja kemija svoje glavne sile sploh vprašanju, kako bi naravne monopole nadomestila s proizvodi, ki bi se dali zgraditi iz najbolj preprostih in najbolj razširjenih snovi, kakršne so les, premog, voda in zrak.

V zadnjih letih se je bavila tudi intenzivno s procesi in snovi, ki so bistveni za življenje organizmov.

Odkrila je tudi snovi, ki jih organizmi vsebujejo in potrebujejo v silno majhnih količinah, a vendarle, kajti brez njih ne bi mogli v redu vršiti svojih funkcij. Vsek

lajk je danes že bolj ali manj poučen o tem, kaj so

vitamini, hormoni in encimi, vsakdo pa tudi ve, da znanost danes ne prepušta samo naravi in organizmom, da si sami pridelajo potrebne količine teh snovi, temveč da jih v čedalje večjem številu proizvaja tudi sama

na umeten način

in jih dovaja telesom, ki so jih potrebna. Tem umetno pridelanim, življenje urejajočim in zdravje ohranjujočim snovem nedostaja morda še nečesa, kar bi jih delalo po učinku

enakovredne naravnim snovem a če pomislimo na uspehe, ki jih je dosegla znanost z umetnimi barvili in zdravili, ni dvoma, da ji bo uspelo naravo z umetnimi hormoni, vitamini in encimi še prekositi.

PRAVKAR IZISLA STEVILKA ILUSTRIRANE TEDENSKE REVILJE

„ŽIVLJENJE IN SVET“

PRIPOBUJE NASLEDNJE ZANIMIVOSTI

Slika na ovitku: »SVATEENA ZASTAVA«

Naslovna slika: M. J. GERM: »PRI CITANJU«

ZDRAVILNE RASTLINE (Moderna veda potrjuje staro ljudsko modrost - Po razpravi dr. O. Richterja - Bk) — Anton Kappus: SVATEA NA JUGU — SNOWDEN, NAJVIŠJI VRH V WALESU (C. Eg) — NAJSTARSJA BOLHA — Janko Kac: STRAH — Essad beg: ZAROTA ZOPER SVET (23) — MEJA STRATOSFERNIH VZLETOV — LADJE BREZ VODNIH ZALOG — Dr. Anton Debeljak: PO SINJI ADRIJI (23) — »STEBRI SODOBNE KIRURGIJE« — PAVEL NIPKOV, OČE TELEVIZIJE (nj) — KNJIGE IN REVILJE — IZ OZNAKO-SLOVJA (Odkod izraz pehar - I. Košič) — CLOVEK IN DOM (Ležalni naslanjač) — INDIJANSKI OBICAJ — ŠAH (Vasja Pirc: Moji vtisi s šahovskega turnirja v Moskvi - 2 — Partija z moskovskega turnirja) — ZA BISTRE GLAVE — Na platnicah: HUMOR — CAROBNI KVADRAT — GLAVOSEK (Crassus) — ANEKDOTE

»ŽIVLJENJE IN SVET« se naroča pri upravi, Ljubljana, Knaflijeva ulica 5, in stane na leto (dve knjigi) 80 Din, za pol leta (ena knjiga) 40 Din, za četrta leta 20 Din. Posamezni zvezki se dobijo po 2 Din. TELEFON števil: 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Metuzalema posnemajo

Šest tisoč aspirantov na stoletno starost

»Centenarium Club« — Klub stoletnikov — je gotovo eden izmed najbolj nenavadnih v Londonu. Obiskovalec, ki stopi v njegove prostore in se javi njegovemu predsedniku, bo v prvem trenutku sicer morda razočaran. Namestu Metuzalema z dolgo sivo brado

bo namreč zagledal moža, baš predsednika g. dr. Mauricea Ernesta, ki dela vtis 40-letnega, jovialnega moža. Nu, ko se bo ma-

Deklica pozdravlja kraljico

Holandska kraljica Viljemina je pred kratkim obiskala svetovno razstavo v Bruslju. Pri vstopu na razstavišče ji je poklonila neka deklica sopek cvetja. Kraljica-vdova je še vedno v žalni dobi za pokojnim soprogram in nosi belo žalno obleko

lo pomenil z njim, bo izvedel, da šteje v resnici že 73 let in da v klubu nikakor ni so včlanjeni samo ljudje z resničnimi sto leti, temveč tudi takšni, ki bi radi ucahali sto in več let.

Trenutno, vam pove dr. Ernest, šteje klub po vsem svetu šest tisoč članov, a če bodo njegova stremjenja malo bolj prodrla v svet, se bo to število gotovo najmanj podnesorilo.

Ustanovitelj kluba so napovedali zagrizen boj smrti, t. j. prežgodnji smrti. Kot sramotne občutje, da umirajo ljudje že s 65., 70. letom, dočim je 80 let življenja že redkost, 90 let pa čudež. Trdno so prepričani, da so ljudje sami krivi, če ucaha med podrugim milijonom komaj eden 100. rojstni dan.

V tehničnem področju in vstopod drugod so storili. Ljudje čudeže, v biologiji, glede razpadanja svojega organizma in predčasne starosti pa so ostali šumari. Zato si je klub stoletnikov nadel nalogo, da osnuje znanstveni zavod, prvi te vrste na svetu, ki bo raziskoval samo-pogoj in sredstva, po katerih bi se človeško

življenje podaljšalo do prave meje. Kar sta v tem pogledu storila Steinach in Voronov, je samo majhen kurec med nalogami, ki si jih je zastavil klub in njegov zavod. Za tega so že danes velika demarna sredstva na razpolago. Prišel bo čas, ko bo vsak človek po navodilih tega zavoda in po skrbno zbranih ter obdelanih tisočletnih izkušnjah ucahal

Metuzalemovo starost. Še danes jo lahko doseže z ustreznimi načini življenja, pri čemer se mu nikakor ni treba odpovedati užitek življenja.

Klub stoletnikov ima tudi častne člane, namreč prave stoletnike. Teh je po izjavi dr. Ernesta v Evropi celih 123 — nekaj malo, da bi mogli že za bližnji čas pričakovati izpolnitve hvalevrednih namenov, ki jih ima klub.

KARIKATURA

Po najnovejših vesteh bo dobila Anglija 4. junija, na dan 70 letnice rojstva angleškega kralja, novo vladno. Mac Donald se bo umaknil s predsedniškega mesta in se posvetil izključno pisateljevanju ali pa bo prevzel resor, ki ne bo zahteval od njega takšnega dela, ki preveč obremenjuje živce

KAKŠNO VODO PIJETE!

Povsod, kjer je voda slaba, pretrda ali premeška, bi vsakdo, zdrav, zlasti pa bolan, moral popiti mesečno nekoliko steklenic prvovrstne, prirodne

Radenske

da vzpostavi ravnotežje mineralov in sokov v telesu!

DOBRA VODA JE POL ZDRAVJA! Mnogo boleznj izvira od slabe vode!

To je rasa!

Ta konj je polnokrven arabej najčistejše pasme in ga je svojčas jahal filmski zvezdnik Rodolfo Valentino. Zdjaj ga ljudje občudujejo na razstavi čistokrvnih konj v San Diegu

Obleke za botre in birmance

nudimo po najnižjih cenah.

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA CESTA

Taborenje v železniških vozovih

Je zadnja novost, ki so jo uvedle francoske železnice po preizkušanem angleškem vzorcu. V ta namen so predelali za stanovanjske prostore stare vagona za prevoz tovarov

Verhojansk ni najmrzlejši kraj

Sibirsko mesto Verhojansk so smatrali doslej za najbolj mrzli kraj na svetu in njegovi prebivalci, nekoliko sto Jakutov, so bili na to kar ponosni. Sedaj bo tega ponosa konec, kajti ruski raziskovalci so ugotovili, da ima vzhodnosibirski kraj Oj-Mekon še bolj mrzlo podnebje. Temperature več nego 60 stop. pod ničlo so tam nekaj poostega. Ljudje, ki tam žive, so se mraza seveda privadili in kraj, kjer ti ne zmrzne sapa, se jim vidi kar čudni. Redki Oj-Mekonci, ki so prišli v Moskvo, so se pritoževali na »nezdravim, vročim podnebjem« tega mesta.

Pilsudski kot zdravnik

Pokojni poljski narodni junak je začel svojo življenjsko pot, kakor znano, kot slušatelj medicine na vseučilišču v Harkovu. Vse svoje življenje se je zanimal za medicinska vprašanja, zdravništvo pa je izvrševal prav rad tudi praktično.

Bil je sam svoj zdravnik in zdravnik svoje družine. Za naslove in časti se ni zanimal, vendar pa je bil ponosen na častni doktorat medicine, ki mu ga je podelilo varšavsko vseučilišče, »ker je poljskemu narodu vrnil življenje in zdravje.«

Poročite se, toda...

»Svetovalec za samske ljudi« — Vzroki nesrečnega zakona

»Poroči se mlad, poroči se iz ljubezni, a izbiraj si druga oziroma družico vedno s pametjo,« svetuje newyorški psiholog dr. Arthur Payne ljudem v najnovejši izdaji svojega »Svetovalca za samske ljudi,« ki ga v Ameriki zelo upoštevajo. Svoje izkušnje je Payne položil tudi v kratka pravila, ki jim ni mogoče oporekati veljave. Mladim damam pravi n. pr. sledeče: »Poroči se z moškim, ki je

močnejši in razboritejši od tebe. Poroči se z moškim, ki je starejši od tebe — deset let razlike ne pomeni nič. Bodi previdna, če se hočeš poročiti z moškim, ki je edini sin in ki je zelo navezan na svojo mater. Bodi previdna, če je mož fanatik — pa naj si bo v verskih, političnih ali dietahkih ozirih, samo če si sposobna njegov fanatizem razumeti, bodisi iz ljubezni do njega ali iz nagnjenja do predmeta njegove mamijske

bo nevarnost majhna. Razgovori se temeljito o življenju in o bozini s svojim izvoljencem — a pred poroko, in se poroči s tistim, ki ima isti okus in iste nazore kakor ti. Ne poroči se nikoli s 40letnim samcem, če si zelo temperamentna, se izogibaj znanstvenikom. Ne poroči se nikoli z moškim, o katerem meniš, da se bo dal po tebi spremeniti. Moškim svetuje dr. Payne spet naslednje: »Pred vsem dobro premisli,

kateri ženski tip te najbolj privlači in kateri te očinja. Ne poroči se z žensko, ki bojuje za občutkom manjvrednosti. Ne poroči se nikoli s svojim nasprotjem, če si zvečer rad doma, ne poroči se z žensko, ki je nesrečna, če je minuto časa brez družbe. Nikar preveč ne popuščaj, drugače bo tvoja bodoča

Z 80 km brzino v množico

Pri avtomobilski dirki »Okrog Orleansa« je neki pariški vozač zavezal z avtomobilom, ki je dirjal z brzino 80 km na uro, v množico. Usmrtil in hudo ranil je enajst gledalcev, sam pa si je le neznatno odrgnil kožo.

Lep zaslužek pri filmu

Komaj 19 letna londonska igralka Vivien Leigh je bila pred kratkim angažirana za sodelovanje pri petih filmih. Pogodba ji zagotavlja za to delo zaslužek 50 tisoč funtov

Bankovci v bobnu

Čudovita dedščina iz svetovne vojne

Neka godba v Frankfurtu si je nabavila s priložnostnim nakupom star boben, ki je bil vsekakor v takšnem stanju, da so ga morali popraviti pred rabo. Nalog za popravilo je dobil mlad bobnar, ki se je takoj spravil na delo. Začel je smetati kožo.

Ko je odprl bobnov obod, pa se je nemalo začudil: v bobnu je namreč našel

šop dolarjskih bankovcev, predstavljajočih okroglo vrednost 2000 dolarjev. Najditelju se je zdelo nemogoče, da bi bili bankovci pristni. In tukaj se začne groteskna zgodba. Bobnar je bil prepričan, da so bankovci ponarejeni ali pa takšni, ki so jih vzel v Ameriki iz prometa. Obvestil je o tem tudi svojega kapelnika, ki mu je dejal, naj stori z najdbo kar hoče.

Zvečer se je bobnar

napotil v gostilno, kjer je razpisaval dolarje kakor ničvreden papir. Precej jih je razdal, samo nekaj jih je obdržal zase. Tudi tisti, ki jih je možakar obdaroval z bankovci, so bili prepričani, da gre pri tem le za ljubeznive poklone brez dejanske vrednosti. Zato se je bobnar

Sekstant v ženski roki

V Rusiji so začeli pripuščati ženske tudi k odgovornim službam v paroplovju. Mlada dama, ki meri položaj ladje na tej sliki, je krmarka na ladji »Kallina«

Najdišča helija na švedskem

Na Gotlandu in Oelandu, dveh največjih švedskih otokih v Vzhodnem morju, so odkrili, kakor javljajo iz Sockholma, najdišča plina helija. Najdišča so tako bogata, da prekašajo ameriške vire. Najdišča še raziskujejo.

Tegobe kolonistov

Iz Amerike je odpotoval na Alasko prvi kontingent naseljenecov, ki jih v novem kraju poleg trde borbe za obstanek čaka še neka nadloga: komarji, zaradi katerih morajo imeti emigranti mreže čez obraz

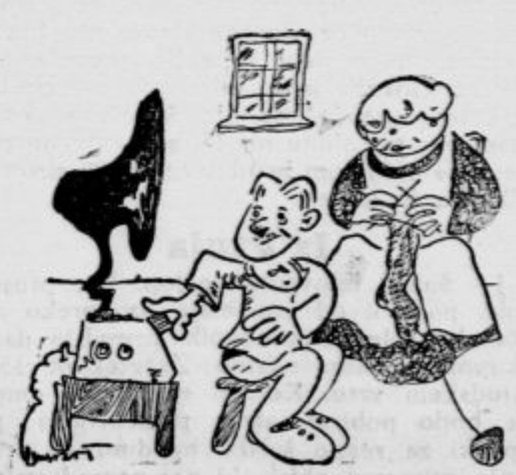
ANEKDOTA

O Gerhartu Hauptmannu je šla pred leti v Nemčiji od ust do ust naslednja anekdota:

Pisatelj je jahal gubraj v fivalskem vrtu, kjer je pristopil k njemu paznik z oporom, da je tam okoli prepovedano jahati.

»Vem, dobro vem, da je prepovedano,« je odvrnil Hauptmann, ampak jaz sem... »Tudi jaz vem, da ste Goethe, jahati pa kjub temu ne smete po teh potih!«

VSAK DAN ENA

»Možiček, kar izklopi radio, naši sosede imajo zopet velik preprič, ki je mnogo zanimivejši od tega radijskega prenosa!«

Za Binkošti

ČISTO POLT

dosežete v enem dnevu teden s pomočjo glasovite
bistvo »Kure luštenja«. Neopazljivo za okolico
obnavljate kožo in temeljito ter za zmerom odstra-
njate pršice, ogrce, mozolje, luskavost, trdo-
masto, svedrobo, so, ovrteno kožo in vse stane-
nje. Vse v eni uri. Neškodljivo za zdravje. 120 Din.
Vsako misel škodljive polt. Vzemite na umivanje
Emulzijo. Velika steklenica 50 Din. Za čiščenje in raz-
pustitev por. za od-
pravo smetke in ovrtenje polt je neodoljivo mandljevo mlieko »Aslam«
50 Din. — Originalne SCHRODER-SCHENKE razpošilja Omnia, oddelek 1/2,
Zagreb, Gundulićeva ulica, pr. 8. l. kat. — Poština, če se plača naprej
7 Din. povrnite 14 Din.

»Zahtevajte brezplačno ilustrirani katalog!«

Uspeh za uspehom

žanje, kdor se ob vsa-
ki priliki poslužuje
»Jutroviha« oglasov!

ZNIZANE CENE

dvokoles, otroških igra-
nih, invalidskih vozičkov,
prevoznih triciklov, motorjev, šivalnih strojev. Ceniki franko!
»TRIBUNA« F. BATJEL, tovarna dvokoles in otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

R. L. Stevenson:

SAINT-YVES

Prigode francoskega ujetnika na Angleškem

»Prav!« je rekel Alain. »V takih okoliščinah vas pač ne morem opomniti teh dvajsetih let, ki sva jih skupaj preživela na Angleškem, in uslug, ki sem vam jih storil v tem času. Vaše lordstvo me predobro pozna, da bi me moglo imeti za zmožnega, govoriti o takih rečeh v priči tretje osebe. V čem sem se pregrešil, ne vem; poznam samo svojo kazen, in ta je toli težka, da se ji ne upam pogledati v oči. Stric, vašemu usmiljenju se priporočam. Odpustite mi, če sem kaj zavrnil? Ne pošljite me v ječo za dolžnike do konca mojih dni!«

»Kakopak,« je zamrmral stric. Nato je odprl bledovisnjave oči, jih srepo nameril v Alaina in s poudarkom navedel besede svojega najljubšega pesnika:

»Mladost si domišlja, da bo dosegla vse,
a starost usmiljenja nima.«

Rdečica je temno planila Alainu v obraz; z žarečimi očmi se je obrnil k Romaineu in meni.

»Nu,« je rekel, »če je tako, se vam umaknem. Tolaži me vsaj misel, da ne bom edini Saint-Yves, ki pojde v ječo.«

»Počakajte malo, gospod vikont,« je dejal Romaine. »Nekaj opomb še imam za vas.«

Toda Alain je že hitel proti vratom.

»Samo trenutek postojte!« je zaklical Romaine. »Spomnite se svojega lastnega sveta, da ni prav, če človek zaničuje nasprotnika.«

Alain se je obrnil.

43

»Da, zaničujem vas, in razen tega vas sovražim,« je zakričal v neobzdrani strasti. »Varujta se me, oba!«

»Če vas prav razumem, grozite gospodu vikontu Anneu? Jaz, vidite, tega ne bi delal, da sem na vašem mestu. So še hujše reči od denarnega poloma in neprijetnejši kraji, kakor je ječa za dolžnike.«

Odvetnik je izrekel te besede s tako pomembnim glasom, da je Alaina od glave do nog izpreletelo. Prebledel je, kakor da bi ga bil sunil z mečem.

»Ne razumem vas,« je zamrmral.

»O pač, prav dobro me razumete!« je odvrnil Romaine. »Nikar ne mislite, da so v zadnjem času, ko ste imeli toliko posla, drugi držali roke navskriž. Ne imejte me za tako malo bistroumnega, da ne bi znal voditi preiskave, samo zato, ker sem Anglež. Naj bo moja skrb za čast vaše hiše, gospod Alain de Sainte-Yves, še tolikšna — ako zvem, da ste storili v tej zadevi, bodi si posredno, bodi si neposredno, le najmanjši korak v škodo svojega bratrance, bom storil svojo dolžnost, ne glede na to, koliko me stane; z drugimi besedami, naznanil bom tistim, ki jim je nar, ime bonapartovskega opravnika, ki podpisuje svoja pisma z »Grégoire de Tours.«

Priznam, da je bilo moje srce že pred tem zadnjim udarcem popolnoma na bratrančevi strani; a tudi če bi ne bilo tako, bi se bilo moralo zdaj nagniti k njemu, toli silen je bil njegov strah, ko je slišal očitno proglasitev svoje sramote. Beseda mu je običala v grlu, zgrabil se je za ovratnico in omahnil; mislil sem, da bo padel. Planil sem mu na pomoč; a že se je opametoval, se odnagnil pred menoj in obstal z iztegnjenimi rokami, kakor da bi se branil oskrumbe po mojem dotiku.

»Proč roke!« je zajecjal.

»In zdaj,« je nadaljeval odvetnik s takisto neizprosnim glasom

kakor prej, »zdaj lahko presodite, kolikanj važno je za vas, da ste v bodoče previdni v svojem ravnanju. Vaša aretacija visi na niti, če se smem tako izraziti, in ker boste neprestano pod mojim nadzorstvom in nadzorstvom mojih zaupnikov, pazite in hodite zanj; vsekako je bilo to dolgo trpinčenje, to počasno mesarjenje človeka popolnoma izpremenilo moja čustva. Ta mah sem preklinjal oba, strica in odvetnika, zaradi njune mrzle okrutnosti. Sklonjen čez ograjo stopnic, sem baš še slišal njegove hitre korake po veži, ki je bila prej v počasenje njegovega prihoda polna služinčadi, zdaj, ko je toli žalostno odhajal, pa popolnoma prazna. Se trenutke, in vse stopnice so se stresle in zrak mi je zažvižgal okoli ušes, ko je Alaina treskoma zaloputnil vrata za seboj.

19

Po viharju

Komaj je bil bratranec zapustil hišo, sem že začel s skesanim srcem ugibati, kakšne bodo posledice pravkaršnjih dogodkov. Mnogo loncev je bilo pobitih, in nekaj mi je pravilo, da bom jaz tisti, ki bom plačeval račun. Najprej so bili skrivaj in očitno nižali in razdražili tega ognjevitiga, ponosnega človeka, potem so mu bili pa vrnilni prostost, da bi po mili volji snoval maščevanje.

Telefon
2951
PREMOG
DRVA in
KARBO-
PAKETI
IV. SCHUMI
Dolenjska cesta

100
uspehov
na
en oglas
v
»JUTRO«

PLISE

največja moda. Prvo-
vrstne stroje za plis-
ranje, večje in manjše
dobavlja specialna
trgovina strojev za
entlanje, ažuriranje,
gumbe in šivanje

A. Guttmann
Zagreb, Martićeva 4
4492

VELIKA
IZBERA

SVILE

v vseh modnih
barvah, gladka in
vzorčasta, različne
kakovosti, za
obleke, bluze in
perle

R. Miklauc

Pri »Škofu«

Ljubljana

3142

Modni kangarni
športni ševst
za fine obleke
Velika izbira
ugodne cene.
R. MIKLAUC
»Pri škofu«, Ljubljana
Ljubarjeva ulica
Pred škofijo 3

Blago za
ženske obleke
svilen, volnen in per-
no, zadnje povosti, val-
ka izbira in znano so-
ilne cene.
R. MIKLAUC
»Pri škofu«, Ljubljana
Ljubarjeva ulica
Pred škofijo 3

UGODNO KUPIŠ:

barve suhe in oljate, emaji lak, firmež,
terpentin, zidarske, pleskarske in umetni-
ške čopiče, umetniške oljate barve v tu-
bah ter vse v to stroko spadajoče predme-
te. Poseben oddelek za parfumerijo pri

FRANZ DRAGO

LJUBLJANA, Stari trg 11, telefon 2045
167

XVII. VELESEJEM V PADOVI

OD 9. DO 24. JUNIJA

veličastna trgovinska razstava
vseh venecijanskih provinc »Venezia
Euganea«, »Venezia Tridentina« in
»Venezia Giulia« ter podunavskih
držav

POSEBNE POTNE OLAJŠAVE!
4586

Najprijetnejše letovišče na morju
tudi

HOTEL VILA LUCIJA

Aleksandrovo na otoku Krku

Pension od Din 50 naprej (vse takse
vštete). Sezona od 1. maja do 30. sep-
tembra. Restavracijska terasa nao
samim morjem. Hotel je last renomir-
ane slovenske tvrdke. — Zahtevajte
brezplačne prospekte pri Putniku ali
pa pri direkciji hotela. 141

PERJE

Kokoše, purje, gosje, račje,
navadno, s strojem čiščeno
in čahano.

Vzorec se pošilja brezplačno
in franko.

Dobavlja se v vsaki množini

E. Vajda, Čakovec

Telefon št. 59, 60, 3, 4

CENE PERJA ZELO ZNIZANE, ZAHTEVAJTE CENIK IN
VZORCE, KI JIH DOBITE BREZPLAČNO!

